

ДРАГУТИН ЂУРОВИЋ

МИЛАН РАДОВАНАЦ

Астрономска опсерваторија, Волгина 7, 11060, Београд, Србија

Резиме: Иако не спада у оне астрономе који су свој читав радни век посветили Астрономској опсерваторији, проф. др Драгутин Ђуровић је и за девет година рада на истој (од чега пет са половином радног времена), оставио значајан траг. Заправо, као професор астрономских предмета на ПМФ-у, и научни радник у астрономској науци, неке видове сарадње је наставио, односно, никад није ни прекидао, да би већ пред крај његовог радног века (1991) они били и оснажени, поновним запослењем, на одређено време (на пројекту), на Опсерваторији. Да се посебно позабавимо његовом биобиблиографијом, пресудне су биле две ствари: научна сарадња са астрономима Опсерваторије и објављивање доброг дела радова у њеним публикацијама, и приличан број сачуваних докумената у његовом досијеу на Опсерваторији, који су омогућили писање овог рада.

Једну давнашњу традицију, карактеристичну за Астрономску опсерваторију у Београду, коју је још далеке 1929. године започела Ружица Митриновић, а наставили Милорад Протић, Василије Оскањан, Александар Кубичела, ... истовремени рад на Опсерваторији и студирање астрономије на Београдском Универзитету (најпре је то било на Филозофском, а потом на Природно математичком факултету), почетком 60-тих година прошлог века, наставио је и Драгутин Ђуровић.

Драгутин Ђуровић је рођен 20. децембра 1937. године, од оца Милорада и мајке Даринке, у Гучи, срезу Чачанском. Осмогодишњу школу завршио је у Гучи, а потом гимназију у Чачку, где је јуна 1956. године положио и матуру.

Затим је, како сам Ђуровић наводи у својој биографији: "отишао (...) у ЈНА и регулисао војну обавезу". Међутим овај део његове биографије захтева и додатно објашњење, које се не види из ови штурих података које је он дао. Он заправо није отишао на редовно служење војног рока, већ је у Београду уписао Војну академију, у двогодишњем трајању, коју је пре самог краја напустио! Ово време проведено у војној академији, наравно, признато му је у регулисању војне обавезе. Потом се, школске 1958/59. године, такође у Београду, уписао на Природно-математички факултет, смер астрономија.

Кад је почетком 1960. године Астрономска опсерваторија у Београду, због обраде материјала прикупљеног у току трајања Међународне геофизичке године (до 1. јануара 1960), расписала конкурс за хонорарног службеника калкулатора, на исти се јавио Драгутин Ђуровић. У молби за пријем и биографији, истакао је, да је прву годину студија завршио са просечном оценом 7,25, и као редован студент уписао другу годину. Као разлог за пријаву на овај конкурс, навео је, да су му родитељи "сиромашног стања", те да од њих нема материјалне потпоре, а како је и ожењен, а стипендија од 5.000 динара, коју прима као стипендиста Деканата ПМФ-а, му је недовољна за живот, то је принуђен да поред студирања и ради. Као своје додатне аргументе за пријем, истакао је да су му родитељи били на страни НОП-а, а да је он од 1957. године члан СКЈ (АО, бр. 382/60), што тада није било безначајно.

"Сиромашно стање" родитеља, оно економско, било је заправо онајвише узроковано породичним богатством на другој страни; Драгутин је, наиме, имао и три сестре и једног брата, који су хтели да се школују, а само је отац био запослен.

На расписани конкурс био је примљен Драгутин Ђуровић, и с њим је Опсерваторија 21. априла 1960. године склопила уговор о хонорарној

служби, с временом трајања до 31. децембра исте године (АО, бр. 382/60). Уговором су прецизирани и послови које је требало да обавља: пријем часовних сигнала, препарирање и читање хронографских трака и свођење стања часовника из сигнала; препарирање и читање меридијанских трака и свођење стања часовника из меридијанских посматрања, и припремање посматрачког материјала прикупљеног у току МГТ за штампање у публикацијама Опсерваторије, као и друге потребне послове. Ове послове требало је да обавља у склопу часовне службе, односно групе за тачно време и лонгитуду, седам часова дневно, дакле током пуног радног времена кад Установа ради.

Овај уговор потврдио је и Секретаријат за општу управу Извршног већа СРС, и утврдио му месечни хонарар на укупно 14. 200 динара.

Овим је, материјална страна брачног пара Ђуровић, била знатно поправљена, без обзира што је запослењем остао без оне стипендије од 5.000 динара, али су пред Драгутином били и знатно већи задаци и напори!

Кратко време пре истека ове године, али и Ђуровићевог уговора о раду, Астрономска опсерваторија је, 26. новембра, расписала још један конкурс (интерни), овај пут за техничког сарадника - приправника, на који се, није тешко погодити, једини пријавио Драгутин Ђуровић.

У молби Конкурсној комисији, Ђуровић је истакао да му је плата на Опсерваторији једини извор прихода, али и да с њом издржава још два члана породице (АО, бр. 1409/60): супругу Лепосаву и сина Милана, који се у међувремену родио, 3. октобра 1960. године.

Десетак дана пре истека његовог претходног уговора о хонорарној служби, Астрономска опсерваторија је, 20. децембра 1960, донела решење о његовом постављењу за техничког сарадника-приправника, са платом од 14.700 динара, с тим да је био дужан да у руку од годину дана положи и стручни испит (АО, бр. 1409/60).

После нешто више од годину дана, 23. фебруара 1962. године, решењем в. д. директора Опсерваторије, Василија Оскањана, Ђуровић ће бити постављен за самосталног посматрача небеских тела, а по утврђеном програму групе за тачно време, са фреквенцијом посматрања - свако друго вече (АО, бр. 239/61), наравно, кад временски услови то дозвољавају. Ово решење Ђуровићу је донело и додатак за ноћни посматрачки рад, тако да му је и укупна плата, од 1. јануара 1962. године, била већа.

Период од 1958. до 1963. године, за Ђуровића одиста није било лак: истовремено радећи на Опсерваторији пуно радно време (од 1960), к томе уз ноћни посматрачки рад, бринући се о трочлавној породици, он је на Универзитету у Београду, редовно студирајући, 26. јуна 1963. године, на астрономској групи, стекао диплому Природно-математичког факултета (бр. 1503/1).

И поред свих обавеза, Ђуровић је, за рад на Опсерваторији, за задње две године, оцењен одличном службеном оценом.

По његовом дипломирању, Опсерваторији је преостало да 20. јула 1963. године распише конкурс за избор једног сарадника у групи за тачно време и лонгитуду. Једини кандидат за исто био је, Драгутин Ђуровић. Референти за његов избор, др Бранислав Шеварлић, проф. Грађевинског факултета, и др Захарије Бркић, проф. ПМФ-а, у предлогу, реферату, констатовали су: "На радном месту се показао вредан и педантан, са солидном стручном спремом и тежњом за усавршавање, па је последње две године оцењен одличном оценом" и предложили га за звање стручног сарадника у групи за тачно време и лонгитуду.

Савет Опсерваторије је на 18. седници, 7. септембра 1963. године, прихватио овај предлог о унапређењу, а в. д. директору Василију Оскаћану, само је преостало, да 12. септембра напише решење о унапређењу и постављењу Драгутина Ђуровића у звање стручног сарадника, у групи за тачно време и географску дужину (лонгитуду), и да му одреди нови лични доходак у висини од 29.000 динара (АО, бр. 1357/63).

Само неколико месеци касније, тек што је почела нова 1964. година, Ђуровић је управи Астрономске опсерваторије упутио нову молбу, датирану са 4. јануаром, у којој тражи: "Молим да ми, у смислу предлога Научно-стручног колегијума Опсерваторије, дате сагласност која ми је потребна ради учешћа на конкурс за радно место асистента Природно-математичког факултета, на Астрономској групи" (АО, бр. 3/64). Још истог дана и под истим бројем, секретар Опсерваторије је написао сагласност по овој молби, која је, може се закључити из њеног садржаја, била само формалност, јер је претходно ову сагласност, десетак дана раније, 26. децембра 1963, већ био дао Научно-стручни колегијум, а с њом се сагласио и директор Опсерваторије.

Још три месеца је Ђуровић радио на Опсерваторији, да би тек 31. марта 1964, од ПМФ-а стигла следећа обавест: "Факултетски савет Природно-математичког факултета, Универзитета у Београду, на својој седници од 20. III 1964. године, потврдио је избор Драгутина Ђуровића, вашег стручног сарадника, за асистента на Катедри астрономије Природно-математичког факултета.

Молимо вас да нам што хитније доставите службена и новчана документа именованог како би на време донели решење о постављењу" (АО, бр. 365/64).

Истог дана, дакле, 31. марта, директор Астрономске опсерваторије Василије Оскаћан, потписао је решење (АО, бр. 365/3/64), по којем са овим даном Драгутину Ђуровићу ПРЕСТАЈЕ СЛУЖБА на Астрономској опсерваторији. Истовремено са овим решењем, Ђуровић је преузео и већину личних докумената из свога досијеа на Опсерваторији, како би их пренео на ПМФ.

По доласку на ПМФ, Катедру за астрономију, Ђуровић је као асистент држао вежбе из више предмета: Општа астрономија, Општа астрофизика,

Сферна астрономија, Практична астрономија и Математичка обрада астрономских посматрања.

После свега, рекло би се, бар на први поглед, да је Ђуровић своју мисију на Астрономској опсерваторији завршио за сва времена; али, није било тако.

Већ следећег дана, 1. априла, Опсерваторија је од ПМФ-а затражила сагласност да Драгутин Ђуровић, асистент на Катедри за астрономију ПМФ-а, може хонорарно радити на Опсерваторији (АО, бр. 372/64).

Факултетска управа ПМФ-а, на седници од 17. априла 1964, дала је тражену сагласност, а обавест о томе да Ђуровић, током школске 1963/64. године, може хонорарно радити на Опсерваторији, на исту је стигла 24. априла (АО, бр. 372/2/64). Са наведеном обавешћу, на Опсерваторију је, истог дана, стигао и Драгутин Ђуровић, и са њеним директором Василијем Оскањаном потписао уговор о хонорарној служби (АО, бр. 372/3/64). Уговором је прецизирано да Ђуровић на Опсерваторији, у Групи за тачно време и географску ширину, убудуће ради 21 час седмично, укључујући у то време и ноћни посматрачки рад, где би и даље вршио обраду астрономских посматрања и извођење полудефинитивног времена, анализу резултата астрономских посматрања, испитивање инструментских органа и констаната и праћења промена констаната у току времена. За рад по овом уговору, Ђуровићу је припадао хонорар од 16.100 динара, плус додатак за ноћни посматрачки рад.

За годишње одморе или приватна одсуства, Ђуровић од Опсерваторије није добијао новчану надокнаду, иако је и од ње тражио сагласност за одсуство.

На основу тога како је текао овај трансфер Ђуровића са Опсерваторије, као матичне установе, на ПМФ, може се закључити да су све појединости око тога биле унапред договорене и прецизиране, и онда је тај договор само покривен правно адекватним документима. Суштинска промена за Опсерваторију била је само у томе, што је убудуће уместо пуног, Ђуровић на Опсерваторији радио са пола радног времена.

Из решења директора о новој новчаној накнади Ђуровићу, сазнајемо да је у другој половини 1964. године, он радио и на дешифровању посматрачких трака у мрачној комори (АО, бр.1167/64), посао који ће радити и следећих година.

Уговор о хонорарном раду, Ђуровић је, по одобрењу ПМФ-а, потписивао на крају текуће или почетком нове, за сваку следећу годину. Сви су садржајно били готово идентични, једино што се мењало у уговорима или њиховим анексима, била је висина хонорара.

Прво дуже одсуство које је тражио, и за њега добио сагласност, било је оно тромесечно од 1. новембра 1966, до 1. фебруара 1967. године, а које му је било потребно због специјализације у Међународном бироу за време у Паризу (АО, бр. 1036/67).

На Опсерваторијин расписани конкурс за избор једног асистента, од 23. септембра 1967. године, у групи за тачно време и географску дужину, молбу

да га поново изаберу у исто звање, с половином радног времена, поднео је само Драгутин Ђуровић (АО, бр. 1308/67). Референти за овај избор, др Бранислав Шеварлић и др Захарије Бркић, на крају поднетог реферата су закључили: "У периоду између последњег избора до данас, кандидат је испољио живу активност у погледу стручног и научно-истраживачког рада и задовољио критеријуме за поновни избор у звање асистента, па, због тога, предлажемо Савету Опсерваторије да га поново изабере у звање асистента у Групи за тачно време и географску дужину".

Научно веће Астрономске опсерваторије је прихватило овај предлог, и Ђуровића, 17. новембра, поново изабрало за асистента, а директор Перо Ђурковић му је, на основу тога, 24. новембра 1967, издао и решење о овом избору (АО, бр. 1486/67).

Међутим, при самом крају следеће, 1968. године, уследио је неочекивани обрт!

Драгутин Ђуровић, асистент Опсерваторије са половином радног времена у групи за изучавање часовног времена и географске дужине (стално иста група, само јој се унеколико мењао назив - прим. М. Р.), 7. децембра 1968. године (АО, бр. 1453/68), Савету Опсерваторије, поднео је отказ на службу - због здравствених разлога. Савет Опсерваторије је 25. децембра прихватио овај отказ, да би му 31. децембра 1968, директор Перо Ђурковић издао и решење о престанку радног односа, али тек са 31. мартом 1969. године (АО, бр. 1581 и 1582/68), са којим даном је и разрешен дужности на Астрономској опсерваторији (АО, бр. 340/79). По истеку овог рока, 1. априла 1969, директор Ђурковић је донео и коначно решење, да је Ђуровић са 31. мартом 1969. године, разрешен од дужности на Астрономској опсерваторији (АО, бр. 340/69).

Ђуровићу је сад преостало знатно више времена да се посвети обавезама на Факултету, али и свом усавршавању и напредовању у научној хијерархији.

За овај период његовог живота, стручног и научног рада на Факултету, у архиви Опсерваторије располажемо са знатно мање докумената, али и они су довољни да га, у глобалу, са мање детаља, ипак реконструишемо.

Већ 1970 године на ПМФ-у је завршио последипломске студије астрономије, и на истом одбранио магистарски рад, под насловом "Примена различитих типова телескопа за астрономско одређивање времена".

Годину 1972, провео је на специјализацији у Краљевској белгијској опсерваторији Икл, код Брисела, где је радио на својој докторској тези. Током следеће 1973, и даље је радио на тези, да би 1974. године исту, под називом "Прилог изучавању промена у брзини Земљине ротације и у кретању Земљиних полова", успешно одбранио на свом матичном Природно-математичком факултету у Београду.

Тиме је испунио основни услов да би био изабран у више звање, што је уследило већ 1975. године, кад је изабран у звање доцента, за предмете Сферна астрономија и Математичка обрада астрономских посматрања, при

Институту за астрономију. Осим ових предмета, наставу је држао и из предмета Практична астрономија и Звездана астрономија.

За члана Међународне астрономске уније Ђуровић је изабран 1976. године, од ког времена је и члан њене Комисије 19 (за земљину ротацију). Од 1985. године, члан је Организационог комитета ове Комисије, као и члан Комисије 8 (за положајну астрометрију).

Опсерваторији у Иклу, Ђуровић ће се враћати у још неколико наврата: 1975. године тамо је провео три месеца, 1979. године месец дана, колико и 1985. године.

По други пут у исто звање, доцента, и за исте предмете, при Институту за астрономију, Драгутин Ђуровић је изабран 1980. године. Референти за овај избор били су др Бранислав Шеварлић, ред. проф. у пензији, др Ђорђе Телеки, научни саветник Астрономске опсерваторије и др Јован Симовљевић, ред. проф., који су у реферату истакли да се Ђуровић са успехом бави научним радом, да је написао својим студентима уџбеник за један од предмета који предаје (Математичка обрада астрономских посматрања), те да би успешно конкурисао и за више звање, но држећи се услова конкурса, предложили су да се поново изабере у звање доцента.

Исти референти, с тим да је овај пут уместо Симовљевића, трећи био др Божидар Поповић, редовни проф. Универзитета у пензији, 25. јануара 1982. године, Научно-настаном већу ООУР за математику, механику и астрономију ПМФ-а, поднели су реферат за избор Драгутина Ђуровића у звање ванредног професора, што је Веће прихватило, и Ђуровић је своје предмете, Практична астрономија и Математичка обрада астрономских посматрања, од ове године наставио да предаје као ванредни професор.

Напред наведени референти поднели су, крајем 1986. године, реферат за поновни избор ванредног професора Драгутина Ђуровића, у исто звање и за исте предмете, и овај пут закључујући да су његови укупни резултати и остварења такви, да он испуњава услове и за више звање.

До највише степенце у научном звању на факултету, Драгутин Ђуровић је стигао 8. јуна 1988. године, кад је изабран за редовног професора Универзитета у Београду (ПМФ, бр. 3/1/91).

Кад то више и није било за очекивати, Драгутин Ђуровић је, 27 година после одласка са Опсерваторије, истој, 11. јануара 1991. године, поднео молбу за постављење, чији кратак садржај гласи: "Пријављујем се на конкурс који сте расписали у дневном листу *Политика* од 5. јануара 1991.

Молим да ме распоредите на радно место које одговара моме звању на Универзитету".

О каквој врсти запослења, односно постављења је овде реч, сазнајемо на основу обавештења о конкурсима, које је, у име Конкурсне комисије, 16 јануара 1991, потписала и упутила Ђуровићу, њен председник, Јелисавета Арсенијевић: "У вези са Вашом пријавом на конкурс Астрономске опсерваторије у Београду, за пријем седам научних радника у радни однос до 1/3 радног времена за рад на Пројекту, обавештавамо Вас да је Комисија за

радне односе Астрономске опсерваторије, на састанку одржаном дана 16. 01. 1991. године, донела одлуку о Вашем пријему у радни однос, на период од годину дана, са 1/3 радног времена, а почев од 21.01.1991. године" (АО, бр. 19/2/91).

Овде је у питању био пројекат "Физика и кретање небеских тела и вештачких сателита", Астрономске опсерваторије.

Радни однос под истим условима продужен му је и за следећу годину.

Треба рећи и то, да је Драгутин Ђуровић на ПМФ-у имао више функција, као што су: управник Института за астрономију, и то у два мандата по 2 године; продекан ООУР за математику, механику и астрономију, два мандата по 2 године; продекан ПМФ-а, један двогодишњи мандат; делегат ПМФ-а у Републичкој заједници за усмерено образовање, потом члан Савета ПМФ-а и Астрономске опсерваторије.

Рецимо још и то да је Ђуровић 1976. године учествовао на скупу "Луксембуршки дани геодинамике", радне групе за геодинамику Савета Европе, по позиву, где је саопштио један свој рад; исте године је један рад саопштио и на Конгресу МАУ у Греноблу. И на Симпозијуму МАУ бр. 82 у Кадизу, 1978, презентовао је један рад, а претходне, на Националној конференцији астронома Југославије у Београду одржао је уводно предавање. На Конгресу МАУ у Монтреалу 1979, није био, али су тамо изложена два његова рада.

ОБЈАВЉЕНИ РАДОВИ Д. ЂУРОВИЋА

1960

1. Đurović, D., Jovanović, M.: 1960, Détermination de l'heure en 1961. Corrections de la pendule fondamentale et leurs écarts, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, Vol. XXV, No 1, 33-35.

1964

2. Đurović, D.: 1964, Neki problemi u vezi određivanja tačnog vremena, *Vasiona*, XII, br. 1, 1.

3. Đurović, D.: 1964, Naš zvezdani sistem - tačka u vasijskom prostanstvu, *Vasiona*, XII, 2, 25-28.

1967

4. Brkić, Z., Đurović, D., Jovanović, M.: 1967, Déterminations de l'heure en 1962. Corrections de la pendule fondamentale et leurs écarts, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, Vol. XXVI, No 1(120), 1-3.

5. Brkić, Z., Jovanović, M., Đurović, D., Momčilović, R.: 1967, Déterminations de l'heure en 1963. Corrections de la pendule fondamentale et leurs écarts, *Bul. Obs. Astron. Beograd*, Vol. XXVI, No 1(120), 16-18.

6. Brkić, Z., Đurović, D., Momčilović, R., Jovanović, M.: 1967, Détermination astronomique de l'heure en 1964, *Bul. Obs. Astron. Beograd*, Vol. **XXVI**, No 1(120), 31-33.

7. Brkić, Z., Đurović, D., Simić, M.: 1967, Heure demi-définitive (systeme TU2) en 0.0001, 1964, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, Vol. **XXVI**, No 1(120), 35-66.

8. Đurović, D.: 1967, Obrtanje Zemlje i merenje vremena, Orijentacija po Suncu. Sunčani časovnik, "nastava astronomije u školama drugog stupnja" - zbornik pedagoških radova.

1969

9. Đurović, D.: 1969, Određivanje apsolutnih rektascenzija zvezda iz posmatranja časovnih službi, Radovi prikazani na IV Kongresu matematičara, fizičara i astronoma, oktobra 1965. u Sarajevu, *Publ. Astron. Ops. Beograd*, Sv. **16**, 97-112.

10. Brkić, Z., Đurović, D.: 1969, Etude des variations de la collimation de l'instrument des passages "Bamberg" No 63131 d'après des observations astronomiques, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, Vol. **XXVII**, No 2 (122), 33-42.

11. Đurović, D.: 1969, Erreurs systematiques de la détermination de l'épaisseur du contact d'un micromètre impersonnel, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, Vol. **XXVII**, No 2 (122), 43-51.

12. Đurović, D.: 1969, Examen du niveau à bulle de l'instrument des passages "Bamberg" et du niveau No 65672 de l'instrument des passages "Hildebrand", *Bull. Obs. Astron. Beograd*, Vol. **XXVII**, No 2 (122), 52-57.

13. Brkić, Z., Đurović, D., Momčilović, R., Jovanović, M.: 1969, Détermination astronomique de l'heure en 1965, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, Vol. **XXVII**, No 2 (122), 99-102.

14. Brkić, Z., Đurović, D., Simić, M.: 1969, Heure demi - définitive (systeme TU2) en 0.0001 en 1965, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, Vol. **XXVII**, No 2 (122), 102-106.

15. Brkić, Z., Đurović, D., Jovanović, M.: 1969, Détermination astronomique de l'heure en 1966, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, Vol. **XXVII**, No 2 (122), 107-110.

16. Brkić, Z., Đurović, D., Simić, M.: 1969, Heure demi-définitive (Systeme TU2) en 0.0001 en 1966, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, Vol. **XXVII**, No 2 (122), 110-115.

17. Brkić, Z., Đurović, D., Jovanović, M.: 1969, Détermination astronomique de l'heure en 1967 à 20h TU (Systeme TU2) observateurs, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, Vol. **XXVII**, No 2 (122), 116-119.

18. Brkić, Z., Đurović, D., Simić.: 1969, Heure demi-définitive (Systeme TU2) en 0.0001 en 1967, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, Vol. **XXVII**, No 2 (122), 119-124.

19. Đurović, D., Jovanović, M.: 1969, Détermination astronomique de l'heure en 1968 à 20h TU (Sisteme TU2) observateurs, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, Vol. **XXVII**, No 2 (122), 125-127.

20. Đurović, D., Simić, M.: 1969, Heure demi-définitive (sisteme TU2) en 0.0001 en 1968, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, Vol. **XXVII**, No 2 (122), 128-132.

21. Đurović, D., Radogostić, V.: 1969, Appliquation de la méthode des paires a la détermination astronomique de l'heure, *Publ. de la chaire d'astronomie de l'Univ. de Belgrade*, **1**.

22. Đurović, D., Radogostić, V.: 1969, Les erreurs d'inclinaion et d'azimut aux instruments des passages, *Publ. de la chaire d'astronomie de l'Univer. de Belgrade*, **1**.

1970

23. Đurović, D.: 1970, La précession des divers types des instruments utilisés aux services de l'heure, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, Vol. **XXVIII**, No 124, 91-97.

24. Đurović, D.: 1970, Les irrégularités saisonières de la rotation de la Terre en 1968. et les systèmes de l'heure, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, Vol. **XXVIII**, No 124, 99-107.

25. Đurović, D.: 1970, Les coordonnées du pôle instantané en 1968 déterminées de mesures de l'heure, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, Vol. **XXVIII**, No 124, 109-115.

1972

26. Đurović, D., Radogostić, v.: 1972, Причины основных ошибок при астрономических определений времени в Белграде, Труды 18-ой астрономической конференции СССР, Ленинград.

1975

27. Đurović, D.: 1975, Les termes harmoniques dans le mouvement du pôle, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, No **126**, 62-71.

28. Đurović, D.: 1975, Coordonées du pôle et TU1-TUC pour l'intervalle 1967-1974, *Bull. Obs. Mar. terr.* **IV**, 17-64.

29. Đurović, D.: 1975, Les termes de marée dans le temps universel, *Bull. Obs. Mar. terr.* **IV**, 1-16.

1976

30. Đurović, D.: Corrections des ascensions droites de 245 étoiles du Catalogue FK4, *Bull. Obs. Astron. Beograd* No **127**, 1-8.

1977

31. Đurović, D.: 1977, Amplitudes des composantes de Te et leur dépendance de la position géographique de l'observatoire; *Ciel et Terre* **93**, 65-80.

1978

32. Đurović, D.: 1978, Sur la stabilité des systèmes de référence dans un exprimé x, y et TU1-TUC, *Publ. Dept. astr. Univ. Beograd*, **8**, 5-35.

33. Đurović, D.: 1978, Sur l'application de la méthode de Nemiro pour le calcul des ascensions droites des étoiles, *Publ. Dept. astr. Univ. Beograd*, **8**, 37-42.

34. Đurović, D.: 1978, Polar coordinates and TU1-TUC from PZT observations, *Time and Earth's rotation*, IAU Symp. 82, Cadiz, 75-78.

1979

35. Đurović, D.: 1979, *Matematička obrada astronomskih posmatranja* (udžbenik), Privredno-finansijski vodič, Beograd, 346 strana.

36. Olević, D., Đurović, D.: 1979, Some results of the statistical study of the Jacobi constant for asteroids, *Bull. Acad. Serbe, Sci.* **LXIV**, No 10, 53-65; *Glas CCCXI Sanu, Prir. mat.* **44**, 39-51.

37. Olević, D., Đurović, D.: 1979, Distributions of the Jacobi constant and the kinetic moment of the Palomar-Leiden survey asteroids, *Publ. of Depart. Astron. Univ. Beograd*, No **9**, 41-48.

38. Olević, D., Đurović, D.: 1979, Statistical investigations of the Kirkwood gaps, *Publ. of Depart. Astronomy*, Beograd (predato za štampu ali nije objavljeno)

39. Olević, D., Đurović, D.: 1979, Distribution of the masses in the asteroid belt, *Publ. of Depart. Astronomy*, Beograd (predato za štampu ali nije objavljeno).

40. Đurović, D.: 1979, Secular and periodical variations of UT2-TAI, *Publ. of Depart. Astronomy Univ., Beograd*, No **9**, 17-30.

41. Đurović, D.: 1979, Variations of the seasonal inequalities and irregular fluctuations of UT2-TAI, *Publ. of Depart. Astronomy Univ. Beograd*, No **9**, 31-39.

1981

42. Olević, D., Đurović, D.: 1981, The periodicity of residuals delta ro and delta teta of the double star ADS 11520, *Publ. Department of Astronomy, Univ. Belgrade*, **11**, 15-18.

1982

43. Olević, D., Đurović, D.: 1982, Contribution to the statistical analysis of Kirgwood's gaps, *Bull. de l'Academie Serbe des Sciences et des Arts* **LXXIX**, *Classe des Sciences mathématiques et naturelles, Sciences mathématiques* **12**.

1983

44. Đurović, D.: 1983, Short-period geomagnetic, atmospheric and Earth rotation variations, *Astronomy and Astrophysics*, **118**, 26-28.

45. Đurović, D.: 1983, Common Short-period cyclic variations of the atmospheric angular momentum and length of day, *Bull. Accad. Serbe Sci. Arts*, **13**.

46. Đurović, D.: 1983, Preliminary investigation of Belgrade longitude variations, *Publ. Dept. Astron. Belgrade*, **12**, 5-9.

47. Jovanović, M., Đurović, L., Jovanović, B., Đurović, D.: 1983, Сводка астрономических наблюдений служб времени, Служба времени БЛ (Белград), *Всемирное время, Бюллетень*, E33-E36, Moskva.

48. (Jovanović, M), (Đurović, L.), (Jovanović, B.), (Đurović, D.): 1983, Daily values of UTO-UTC. Transit instrument - Belgrade, *Monthly Notes of the Int. Polar Motion Service*, Mizusawa, Nos. 1-12.

1985

49. Đurović, D., Stajić, D.: 1985, Secular and decade fluctuations of the geomagnetic field and the Universal time UT1, *Bull. Astron. Institutes Czechoslovakia*, **36**, 246-250.

50. Đurović, D., Stajić, D.: 1985, Short-period cyclic variations of solar activity and their geophysical consequences, *Publ. Dept. Astron. Belgrade*, **13**, 19-25.

51. Đurović, D.: 1985, The atmospheric, circulation, the Earth Rotation and solar activity, *Proced. of NATO Workshop Earth Rotation: solved and unsolved problems*, Toulouse.

52. Paquet, P., Đurović, D., Techy, C.: 1985, Agreement in polar motion measurements during the MERIT campaign, *Proceed. of MERIT Workshop*, Columbus, Ohio.

1986

53. Đurović, D.: 1986, The determination of the Belgrade longitude for the period 1964-1984, *Bull. Obs. Astron. Belgrade*, No **136**, 24-28.

54. Đurović, D., Stajić.: 1986, The 75-day cyclic variation of the solar activity and the geomagnetic field intensity, *Bull. Accad. Serbe Sci. Arts*, **15**.

55. Đurović, D.: 1986, The accuracy of the chain method solutions, *Publ. Dept. Astron. Belgrade*, **14**.

56. Đurović, D.: 1986, Solar activity, atmospheric circulation and Earth Rotation, *Proceed. International symp. Figure and dynamics of the Earth, Moon and Planets*, Prague.

57. Đurović, D., Paquet, P.: 1986, Short Term variation of the Earth rotation and solar activity, *Proceed. Internat. Astron. Union Symp. Earth's Rotation and Reference Frames for Geodesy and Geodynamics*, Washington.

1992

58. Đurović, D.: 1992, Discrete Fourier transforms of the series with randomly missed data: Experimental tests, *Bull. Astron. Belgrade*, No **145**, 17-24.

1995

59. Zhen-Nian, G., Đurović, D., Paquet, P.: 1995, The 50-day oscillation in the Earth's rotation, atmospheric angular momentum and Solar activity, *Bull. Astron. Belgrade*, No **152**, 21-33.

1996

60. Đurović, D.: 1996, Present status of astrometry, *Publ. Astron. Obs. Belgrade*, No. **54**, 131-133

1997

61. Đurović, D.: 1997, Present status of astrometry, *Bull. Astron. Belgrade*, No **155**, 71-87.

62. Damljanović, G., Pejović, N., Đurović, D.: 1997, The Chandler nutation for the period 1949-1985, *Bull. Astron. Belgrade* No **156**, 71-78.

1999

63. Đurović, D., Paquet, P.: 1999, Some fresh indications of the Solar origin of 4-6 year oscillation of the Earth's rotation parameters, *Serb. Astron. J.* No **159**, 1-10.

2000

64. Jovanović, P., Đurović, D.: 2000, Interaction between variable Solar UV radiation and tropospheric circulations as a possible cause of five year oscillation in Earth rotation, *Serb. Astron. J.* No **162**, 51-56.

DRAGUTIN DJUROVIĆ

Although not one of those astronomers who have their whole working life devoted to Astronomical Observatory, prof. Dragutin Djurovic for nine years of work on it (five of them as a half-time employee), left a significant mark. In fact, as a professor of astronomical subjects in the Faculty of Sciences, and scholar in astronomical science, he continued some kinds of cooperation. This cooperation was strengthened near the end of his working life (1991), by re-employment, for a determined period (on the project) on the Observatory. Two crucial things determined that we deal with his life and bibliography: his scientific collaboration with astronomers of the Observatory and that he published a good part of his works in the publications of Belgrade Observatory, and additionally, a considerable number of saved documents in his file at the Observatory, which made possible to write this paper.